

Klimatický panel IPCC žádá rychlý útlum fosilních paliv a násobně vyšší investice do klimatických opatření

Společná tisková zpráva

PRAHA, 4. dubna 2022 - Potřebujeme okamžité a výrazné snížení emisí skleníkových plynů ve všech sektorech. S odkazem na modelované trajektorie vedoucí k dosažení cílů Pařížské dohody to říká klimatický panel IPCC. Dnes zveřejněná zpráva o klimatu ukazuje prstem především na fosilní paliva. Jejich spotřebu je nutné okamžitě snížit. S cíli Pařížské dohody není slučitelný ani další rozvoj fosilní infrastruktury, který by vedl k “uzamčení” budoucího vývoje ve scénářích s vysokým množstvím emisí. Klimatická opatření jsou podle nové zprávy Mezvládního panelu OSN pro změnu klimatu stále významně podfinancovaná. Dosažení klimatických cílů bude vyžadovat několikanásobné zvýšení investic, a to napříč všemi sektory a regiony, které zpráva hodnotila.

Největší potenciál ke snížení emisí v krátkodobém horizontu (do roku 2030) mají podle zprávy tato opatření (v uvedeném pořadí): 1) solární energie, 2) zpomalení destrukce přírodních ekosystémů, 3) větrná energie, 4) sekvestrace uhlíku v zemědělství a 5) obnova ekosystémů a zalesňování.

Vůbec poprvé je součástí zprávy IPCC o zmírňování změny klimatu kapitola věnovaná mitigačním opatřením vycházejícím ze strany poptávky. Sem patří mj. takové změny socio-kulturních vzorců jako stravovací návyky či přechod na práci bez nutnosti dojíždění. Některá mitigační opatření tohoto typu, např. preference veřejné dopravy či jízdy na kole, přitom ve zprávě figurují jako velmi levná.

„To, co věda v této zprávě předvídá, bude výsledkem naší současné energetické politiky. Jsme na cestě ke globálnímu oteplení o více než dvojnásobek limitu 1,5 stupně, na kterém se státy dohodly v Paříži. Někteří lídři vlád a soukromých společností říkají jednu věc, ale dělají druhou. Jednoduše řečeno, lžou. A dopady budou katastrofální,“ napsal v reakci na vydání nejnovější zprávy IPCC generální tajemník OSN António Guterres.

6. hodnotící zpráva Mezvládního panelu OSN pro změnu klimatu ([The Sixth IPCC Assessment Report, AR6](#)) vychází postupně ve čtyřech částech. Po první části věnované *Fyzikálním základům* (vyšla 9. srpna 2021) a druhé o Dopadech, adaptaci a zranitelnosti (28. února 2022) dnes panel IPCC zveřejnil výstup třetí pracovní skupiny na téma zmírňování změny klimatu. Závěrečná Souhrnná zpráva (*Synthesis Report*) bude zveřejněna v září 2022.

Zpráva pracovní skupiny III (WG III) IPCC byla dnes zveřejněna v Ženevě a souběžně představena i v Praze na tiskové konferenci, kterou společně připravili Centrum pro otázky životního prostředí UK, Informační centrum OSN v Praze, Klimatická koalice, Komise pro životní prostředí AV ČR a Učená společnost ČR. Hlavní závěry prezentoval zástupce Česka v IPCC **Radim Tolasz z ČHMÚ**. Další úhly pohledu představil expertní panel, v němž usedli analytička Centra pro dopravu a energetiku **Kateřina Davidová**, bývalý ministr životního prostředí a současný poradce ministryně životního prostředí **Ladislav Miko**, ekonom a europoslanec **Luděk Niedermayer** a analytik Asociace pro mezinárodní otázky **Oldřich Sklenář**. Moderátorkou tiskové konference byla meteoroložka a redaktorka České televize **Tatána Míková**.

Radim Tolasz, klimatolog ČHMÚ a zástupce České republiky v IPCC, uvádí: *“Třetí část Šesté hodnotící zprávy IPCC je věnována mitigacím, které zahrnují nejen snižování emisí skleníkových plynů, ale věnují se*

i jejich propadům. Energetický mix, úspory energií, rozumné a udržitelné hospodaření se zdroji na straně jedné a starost o krajinu a prostředí obecně na straně druhé. V pozadí nezůstávají ani technologie, věda a rozvoj, bez kterých by naše reakce na změnu klimatu byla bezzubá.”

Tatána Míková z České televize uvádí: *“Zatímco význam termínu adaptace na změnu klimatu je víceméně všem jasný (novým klimatickým podmínkám se musíme přizpůsobit), slovo mitigace je trochu složitější pochopit: ve slovníku najdete zmírnění, snížení a dokonce i utišení bolesti. U změny klimatu ale mitigace bolí ve skutečnosti spíš naši peněženku. Znamenají totiž všechno, co zmírní nebo zpomalí změnu klimatu: ať už si představíte, že nebudeme spalovat fosilní paliva, energii vyrobíme z obnovitelných zdrojů, zavedeme technologie, které se obejdou bez uhlí, ropy nebo plynu, stále mluvíte o mitigaci. A platí to třeba i o uložení CO₂ do biomasy nebo do úložišť, ze kterých nemůže utéci do atmosféry.”*

Bedřich Moldan, Centrum pro otázky životního prostředí UK: *“IPCC varuje ve svých zprávách o změně klimatu a jejích důsledcích již od r. 1990, postupně jsou poselství stále naléhavější. Nejinak je tomu i v této poslední zprávě, která s mimořádným důrazem vyzývá k radikálnímu snižování uhlíkové stopy, a to bezodkladně, zásadní změnu je třeba zahájit okamžitě a postupovat rychle.”*

Kateřina Davidová, analytička z Centra pro dopravu a energetiku: *“Zpráva IPCC o mitigacích potvrdila to, co ekologické organizace říkají už léta – že hlavním viníkem klimatické krize jsou fosilní paliva, jejich těžba a spalování. Doufám, že tato zpráva přispěje k tomu, že si to konečně uvědomí i politici, kteří rozhodují o tom, jakým směrem se bude naše energetika, doprava či zemědělství ubírat. Co nejrychlejší přechod z fosilních na obnovitelné zdroje a masivní kampaň na podporu energetických úspor by měly být nyní hlavní prioritou.”*

Michal Broža, vedoucí kanceláře OSN v Česku: *“Přes všechny závazky států a korporací se rozdíl mezi nutným snížením a reálným objemem emisí prohlubuje. Svět se může vyhnout katastrofickému scénáři oteplení jen bezodkladným přesměřováním všech dotací a investic z fosilního průmyslu do obnovitelných zdrojů. Podobně důležitou roli bude sehrávat ochrana lesů a ekosystémů i schopnost rozvinuté části světa dostatečně v těchto oblastech podpořit rozvíjející se ekonomiky.”*

O IPCC

Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC) je orgán OSN pro hodnocení vědeckého poznání o změně klimatu. V roce 1988 ho společně založila Světová meteorologická organizace (WMO) a Program OSN pro životní prostředí (UNEP). Cílem činnosti IPCC je poskytovat vládám vědecké informace, které mohou využívat při tvorbě klimatických politik. Výstupy IPCC jsou klíčovými dokumenty pro mezinárodní klimatická vyjednávání. IPCC má v současné době 195 členských států a desítky přidružených organizací. Do práce IPCC se zapojují tisíce vědců a expertů. Přispívají na dobrovolné bázi, vyhodnocují tisíce výzkumných prací, které jsou každoročně publikovány a zpracovávají na jejich základě obsáhlé souhrnné zprávy současného poznání o příčinách, dopadech a budoucích rizicích klimatické změny i jak adaptace a mitigace (zmírňování) mohou snížit tato rizika. Základem hodnotícího procesu IPCC je otevřené a transparentní hodnocení vědeckého poznání ze strany expertů a zástupců vlád z celého světa tak, aby byla zajištěna objektivita a diverzita pohledů a expertízy. Prostřednictvím hodnotících zpráv odhaluje IPCC kde existuje vědecká shoda a kde je potřeba dalšího výzkumu. Vlastní výzkum IPCC neprovádí. Hodnotící zprávy vydalo IPCC od první (FAR) v roce 1990 postupně v letech 1995 (SAR), 2001 (TAR), 2007 (AR4) a 2014 (AR5). Krátké shrnutí všech zpráv (SPM) je vždy na plénu schvalováno zástupci jednotlivých členských zemí. **Více o IPCC:** www.ipcc.ch/about/

Zprávy IPCC: <https://www.ipcc.ch/reports/>

Šestá hodnotící zpráva (AR6): <https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/>

AR6 Fact Sheet IPCC: https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2021/06/Fact_sheet_AR6.pdf

Celá zpráva WG II AR6 (Dopady, adaptace a zranitelnost):

<https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-working-group-ii>

Kontakty

Tisková konference v Praze (panelisté):

Kateřina Davidová, Centrum pro dopravu a energetiku, katerina.davidova@cde-org.cz, tel. 734 670 514

Ladislav Miko, MŽP, Ladislav.MIKO@ec.europa.eu

Luděk Niedermayer, Evropský parlament, Ludek.niedermayer@top09.cz

Oldřich Sklenář, Asociace pro mezinárodní otázky, oldrich.sklenar@amo.cz, tel. 776 607 750

Radim Tolasz, Český hydrometeorologický ústav, radim.tolasz@chmi.cz, tel. 724 178 146

Tatána Míková, redakce počasí České televize, Tatana.Mikova@ceskatelevize.cz

Zástupci pořadatelských organizací:

Michal Broža, kancelář OSN v Praze, broza@un.org, tel. 724 020 611

Pavel Jungwirth, Učená společnost České republiky, pavel.jungwirth@uochb.cas.cz, tel. 220 183 184

Bedřich Moldan, Centrum pro otázky životního prostředí UK, bedrich.moldan@czp.cuni.cz, tel. 603 114 338

Jitka Martínková, Klimatická koalice, jitka.martinkova@klimatickakoalice.cz, tel. 728 399 452

Radim Šrám, Komise pro životní prostředí Akademie věd ČR, radim.sram@iem.cas.cz, tel. 724 185 002